

ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟΝ ΚΡΗΤΗΣ
ΔΩΡΕΑ
ΑΝΑΣΤ. Κ. ΟΡΛΑΝΔΟΥ

ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟΝ ΚΡΗΤΗΣ
ΑΡΙΘ. 60958
ΔΩΡΕΑ ΑΝΑΣΤ. Κ. ΟΡΛΑΝΔΟΥ

ΠΡΟΛΟΓΟΣ

Ἡ γεωργία ὑπῆρξε πηγὴ βιοπορισμοῦ καὶ πλουτισμοῦ τῶν ἀρχαίων κοινοτήτων ἀσυγκρίτως μεγαλειότερα πάσης ἄλλης, οἱ δὲ ἐκ ταύτης φόροι καὶ δασμοὶ ἀπετέλουν τὴν εὐρύτεραν καὶ παρσιωτέραν βίαν, ἐπὶ τῆς ὁποίας ἐστηρίζοντο τὰ οἰκονομικὰ τῶν ἀρχαιοτέρων πολιτειῶν, ἐπομένως ἡ στρατιωτικὴ αὐτῶν ἰσχὺς καὶ ἡ ἀσφάλεια. Τὴν προέχουσαν ταύτην θέσιν κατεῖχεν ἡ Γεωργία, διότι τὸ ἐμπόριον, ἡ βιομηχανία, ἡ συγκοινωνία, ἡ ἀσφάλεια τοῦ ἀτόμου, τὸ κεφάλαιον καὶ ἡ τραπεζικὴ πίστις, ἐδρίσκοντο κατὰ τοὺς ἀρχαιοτέρους χρόνους εἰς νηπιώδη κατάστασιν, ἐν συγκρίσει, πρὸς τὴν νῦν τεραστίαν αὐτῶν ἀνάπτυξιν. Ἄνευ ὅθεν ἀκριβεστέρως γνώσεως τῆς τύχης τῶν γεωργῶν καὶ τῆς γεωκτησίας εἶναι ἀδύνατος ἡ πλήρης κατανόησις τῆς ἠθικῆς καὶ ὄλκιμης ὑποστάσεως λαοῦ τῆς καὶ τῶν παραγαγόντων τὸ μεγαλεῖον, ἢ τὴν κατὰ πτωσιν αὐτοῦ βαθυτέρον αἰτίαν.

Παρ' ὅλην ὅμως τὴν σπουδαιότητα ταύτην τῆς γεωργικῆς ἱστορίας, δὲν ἠξιώθη αὐτὴ παρ' ἡμῶν τῆς δεούσης προσοχῆς. Ἐκτός τῆς κλασικῆς μελέτης τοῦ ἀοιδίμου Π. Καλλιγᾶ περὶ τῆς Λουλοπαροικίας τῶν γεωργῶν κατὰ τὴν μεσαιωνικὴν ἐποχὴν, οὐδὲν ἑλληνικὸν ἔργον πραγματεύεται τὴν ἱστορίαν τῆς ἑλληνικῆς γεωργίας ἢ τοῦλάχιστον μέρη ἢ ἐποχὰς ταύτης. Πλήρες ὅμως σκότος καὶ τελεία σχεδὸν ἐπικρατεῖ ἄγνοια ὡς πρὸς τὴν τύχην τῶν γεωργῶν καὶ τῆς γεωκτησίας κατὰ τὴν Τουρκοκρατίαν, περὶ τῶν ὁποίων ὑπάρχουσι παρ' ἡμῶν καὶ ἄλλοι αἱ μᾶλλον συγκεχυμένα ἰδέαι, μολονότι ἡ ἐποχὴ αὕτη ἐξαιρετικὸν παρονοιάζει διὰ τοὺς συγχρόνους Ἕλληνας τὸ ἐνδιαφέρον, ἔνεκα τῶν ὑπὸ τὴν τουρκικὴν Κυριαρχίαν διαμορφωθείσων κοινωνικῶν, γεωργικῶν καὶ κτηματικῶν ἐν Ἑλλάδι συνθηκῶν.